

Iedereen seksueel gezond

Vlaams
expertisecentrum
voor
seksuele
gezondheid

SENSOA

colofon

Verantwoordelijke uitgever: Chris Lambrechts, F. Rooseveltplaats 12 bus 7, 2060 Antwerpen

Redactie: Kim Beerts, Stijn By Me, Eleonore Milbou

Eindredactie: Geert Delanghe

Concept en design: Volta

Coverfoto: Corbis

Druk: De Bie Printing

Oplage: 1900

Een uitgave van Sensoa vzw

© Sensoa

D/2015/7164/7

Vragen over Sensoa?

Tel. 03 238 68 68

info@sensoa.be

www.sensoa.be

Niets uit deze uitgave mag worden overgenomen zonder voorafgaande schriftelijke toestemming.

Beste lezer,

We laten u graag kennismaken met de **veelzijdige werking** van Sensoa. Als expertisecentrum en partnerorganisatie van de Vlaamse overheid ontwikkelen wij initiatieven om de algemene **seksuele gezondheid te bevorderen**. Soms richten we ons rechtstreeks tot onze doelgroepen - jongeren en volwassenen, homomannen, mensen met hiv en kwetsbare migranten - maar veel vaker nog tot de **intermediairs**: mensen en organisaties die professioneel met deze groepen werken. Zij worden dagelijks geconfronteerd met allerlei noden en rechten op het vlak van seksuele gezondheid en ze zoeken daarbij **ondersteuning en oplossingen**. Dat is nu net wat Sensoa te bieden heeft.

Bij alles wat Sensoa ontwikkelt, kiezen we voor **actieve participatie** van zowel de groepen als van de intermediairs die ermee aan de slag gaan. We betrekken hen van bij het begin bij het ontwikkelingsproces, omdat het ons de garantie geeft dat de producten van Sensoa ook effectief bruikbaar zijn in de dagelijkse praktijk. In dit magazine tonen we u een selectie van acties, campagnes, materialen en leermiddelen die Sensoa recent ontwikkelde. Wij laten een aantal professionals getuigen op welke manier zij gebruik maken van de ondersteuningsmaterialen die Sensoa ontwikkelt. Hopelijk kan dit ook u **inspireren** om op ons een beroep te blijven doen.

Om al onze ambities te realiseren en om onze impact te verhogen, is de inzet van de vele **Sensoa-vrijwilligers** belangrijk. Dat blijkt duidelijk uit hun getuigenissen in dit magazine.

Wil u graag op de hoogte blijven van onze nieuwe acties of materialen die we maken, bekijk dan zeker onze website of schrijf u in op onze elektronische nieuwsbrief.

Dirk Pyck & Chris Lambrechts
directie Sensoa vzw

seksualiteit.be
seksueel gezond met **sensoa**

ALLESOVERSEKS.BE
de jongerensite van Sensoa

MANNENSEKS.BE
de gay site van sensoa

levenmethiv.be
positief met sensoa

seksuele
van
sensoa **vorming.be**
voor leraars en begeleiders

zanzu
My body
in words
and images

SENSOA

“Opdat iedereen veilig en gezond kan genieten”

- Voor ervaren jongeren, ouders en volwassenen met vragen.
- Alle informatie over anticonceptie, soa's en hiv, seks en relaties, het lichaam en seksueel grensoverschrijdend gedrag.

“Jongeren doen het op hun manier”

- Heldere antwoorden op concrete vragen en verhalen van jongeren.
- Alle informatie over liefde en relaties, je lichaam, outing, anticonceptie en zwangerschap, maar ook daten, sekstechnieken en omgaan met porno.

“Mannen onder elkaar”

- Voor homomannen met vragen.
- Over seksuele gezondheid en preventie van soa's en hiv, relaties, seks, en lichaamscultus. Hoe seks bespreekbaar maken, goede afspraken maken over condooms of do's and don'ts in een homorelatie.

“Je staat er niet alleen voor”

- Voor wie besmet is met hiv.
- Alles wat je moet weten als je zelf besmet bent met hiv of iemand van je vrienden of familie hiv heeft. Met veel verhalen en tips van lotgenoten over comfortabel leven met hiv en een luik voor hulpverleners.

“Als je zelf mensen wil verderhelpen”

- Voor professionals en vrijwilligers die jongeren begeleiden
- Tips en tricks voor geslaagde seksuele vorming en achtergrondinformatie voor beleidskeuzes. De website is een portaal naar trainingen, materialen en publicaties die jouw job makkelijker moeten maken.

“Maak je punt in de juiste taal”

- Voor professionals die moeten praten over seksualiteit.
- Een erg visuele en laagdrempelige site die in dertien talen anderstaligen informeert over seksuele gezondheid. Handig voor hulpverleners tijdens counseling en gesprekken.

In beeld	Onbekend maar niet onbesmettelijk Een geslaagde chlamydia-campagne en het Vlaams soa-overleg	pag. _ 18
Jong geleerd	"Ik vang veel verhalen op, misschien omdat ik zelf heel open over seks praat" Geertje, reporter voor allesoverseks.be.	pag. _ 12
In de media	Onverwachte persaandacht voor realistische seksstandjes	pag. _ 30
Nachtleven	"Preventie hoort thuis in de partyscene" Sensoa-medewerker Bart spreekt homomannen aan over veilige seks.	pag. _ 25
Met dank aan	"Ik wil het taboe rond aids en soa's doorbreken" Sensoa-vrijwilligers doen belangrijk werk.	pag. _ 6
Lotgenotenweekend	Een positief signaal Sensoa bekommert zich om mensen met hiv.	pag. _ 19
Portret	"Elke kans om mijn verhaal te doen, grijp ik met beide handen" Patrick Reyntiens leeft al dertig jaar met hiv.	pag. _ 20
Dossier virale lading	Veel of weinig virus? Een groot verschil! Dokter Ludwig Apers over medische opvolging.	pag. _ 22
Dossier RSV	Opgroeien tot seksueel gezonde volwassenen Relationele en seksuele vorming in theorie en in de klas.	pag. _ 8
Dossier Vlaggensysteem	Over de grens of net niet? Sensoa's praktische handleiding voor omgaan met seksueel grensoverschrijdend gedrag.	pag. _ 14
Nieuws	Zanzu: Klare taal voor nieuwkomers Praten over seksualiteit begint bij elkaar begrijpen.	pag. _ 13
Vluggertjes	Korte nieuwsberichten	pag. _ 26
Gezien?	Sensoa in de kijker	pag. _ 28

Sensoa-vrijwilligers doen belangrijk werk

“Ik wil het taboe rond aids en soa's doorbreken”

Zonder vrijwilligers, geen succesvolle Sensoa-acties. Zij zijn de helpende handen die op evenementen condooms of flyers uitdelen, waardoor Sensoa een hele brede doelgroep kan bereiken. Een gesprek met Geert Proost (25) en Anton Verbinen-Lacalle (35), maar vooral een dikke merci aan alle enthousiaste vrijwilligers die zich voor Sensoa inzetten.

Geert: “Voor Mannenseks.be delen wij op feestjes, prides of evenementen flyers en condooms uit aan homomannen. We luisteren ook naar hun verhalen en geven raad. Wat we doen hangt vaak van het publiek af: we dringen ons niet op, maar als mensen ons aanspreken en er hangt een open sfeer, dan helpen we hen of verwijzen we ze door naar de juiste gesprekspartner.”

“Een jonge vrijwilliger kan de jongere doelgroep makkelijker bereiken”

Anton: “Wanneer we mee op pad gaan om campagnes te promoten, kaderen we die boodschap ook: we informeren en maken bepaalde items beter bespreekbaar. Dat is trouwens dé reden waarom ik me inzet als vrijwilliger: ik wil het taboe rond aids en soa's doorbreken.”

Krijgen jullie vooraf een briefing over de inhoud van campagnes?

Anton: “Ja, want het is belangrijk dat we de juiste informatie meegeven. Ik deed bijvoorbeeld mee

**Geert Proost en Anton
Verbinen-Lacalle**
Vrijwilligers Sensoa

“Bij kleinere events is er wat meer ruimte voor een diepgaand gesprek”

Foto: Noortje Palmers

aan de Swab2Know-campagne die hiv-testen op locatie promoot. Vooraf was er een vormingsmoment bij Sensoa door de mensen van het Instituut voor Tropische Geneeskunde. Zo konden wij tijdens de actie vlot vertellen over het belang van testen. Waren de mensen geïnteresseerd, dan verwezen we ze meteen door naar een aparte ruimte voor een speekseltest. Op twee avonden bereikten we zo toch een goede 55 man.”

Geert: “Ook toen we in Brussel de Virale Lading-campagne lanceerden (zie ook pag. 22), kregen we vooraf een briefing. Daarna werd met enkele vragen getest of wij de campagne-inhoud goed begrepen, want het was geen eenvoudige boodschap om over te brengen.”

Is het gemakkelijk om de doelgroep te bereiken?

Anton: “Wat me opvalt, is dat iets oudere mannen meer openstaan voor onze acties. Ze zien het belang er meer van in. Ik maakte nog net de laatste zwaar zieke aidspatiënten mee, maar jongeren kennen aids als een chronische ziekte die beter onder controle gehouden kan worden. ‘Het gevaar is minder zichtbaar dus waarom nog een condoom gebruiken?’, redeneren ze soms.”

Geert: “Terwijl het om meer dan aids alleen gaat. Er zijn nog heel wat andere soa’s, hé. En daar maak ik mij – vooral voor mijn generatiegenoten – toch serieuze zorgen over. Staan ze daar wel voldoende bij stil?”

Anton: “Net daarom vind ik het goed dat jonge mensen zoals Geert zich inzetten als vrijwilliger. Hij kan die jongere doelgroep vlotter bereiken en op hun noden inspelen. Natuurlijk lukt het niet altijd om een diepgaand gesprek aan te knopen – zeker niet op grote events zoals de Pride.

Maar bij kleinere acties houden we vaker een ‘educatief gesprek’. En geloof mij, dat is nodig. Ik hoor nog veel te vaak dat mannen gewoon twee condooms over elkaar aandoen bij anale seks. Dan ben ik blij dat wij condooms uitdelen en wijzen op het nut ervan.”

Geert: “Anderen komen dan weer spontaan om die condooms of om glijmiddel vragen. Dat betekent dat ze het belang ervan inzien en dat ze het ook daadwerkelijk zullen gebruiken. Dat stelt me dan weer gerust.”

Hoe brengen jullie de belangrijkste boodschappen over?

Anton: “Ik ben open minded en probeer mensen ertoe aan te zetten om over seks en seksuele gezondheid te praten. Er wordt over van alles en nog wat gesproken maar over seks? Dan klappen mensen dicht. Dat probeer ik te doorbreken door me open op te stellen.”

Geert: “En er mag ook al eens gelachen worden, hé. We willen niemand bang maken, het moet plezant blijven. Ik start het gesprek wel al eens met een kwinkslag – aan een jong koppeltje zeg ik dan: ‘Ga maar eens op mannenseks.be kijken, daar vind je heel wat leuke sekstips. Amuseer jullie ermee en hier is een condoom voor de veiligheid.’ Zo heb ik meteen de belangrijkste boodschap meegegeven en hen naar de website geleid.”

Wat maakt iemand een goede vrijwilliger?

Geert: “Je moet sociaal zijn. De eerste stap durven zetten en de mensen aanspreken. Er niet voor spek en bonen bijstaan. Maar natuurlijk nooit bedreigend, belerend of beoordelend overkomen.”

Anton: “Ik vond dat in het begin niet evident hoor. Zomaar een condoom aan iemand geven. Je moet zelfs een beetje ‘pusherig’ zijn: je mag de andere niet de kans geven om het condoom uit schroom te weigeren. Geleidelijk aan leer je dat. Nu vind ik het vanzelfsprekend en hoop ik het nog heel lang te mogen doen.”

www.mannenseks.be/vrijwilligerswerk

Week van de Lentekriebels

Deze jaarlijkse campagneweek rond Valentijn roept op tot meer en betere seksuele vorming en brengt telkens een centraal thema ter sprake. In 2016 is dat bijvoorbeeld 'lichaamsbeeld'. De Week van de Lentekriebels bundelt activiteiten voor kinderen, jongeren en professionals.

weekvandelentekriebels.be

Seksuele vorming.be

Een website voor leerkrachten, jeugdbegeleiders, vrijwilligers in het jeugdwerk en iedereen die jongerengroepen begeleidt. Je vindt er achtergrondinformatie, concrete tips, materialen, projecten, nuttige adressen en vormen.

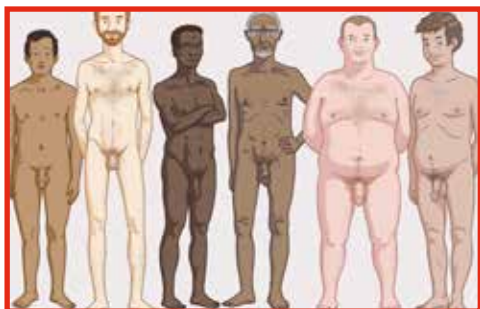
seksuelevorming.be

Opgroeien tot seksueel gezonde volwassenen

Kinderen en jongeren hebben recht op een gezonde seksuele ontwikkeling zodat ze kunnen opgroeien tot evenwichtige volwassenen en verantwoordelijke, liefhebbende partners. Daarom vindt Sensoa het uiterst belangrijk om te blijven investeren in kwaliteitsvolle relationele en seksuele vorming.

Vooral bij jonge kinderen spelen de ouders hierin een cruciale rol. Maar ook de jeugdbeweging, de sportvereniging en de school hebben een taak te vervullen. Relationele en seksuele vorming (RSV) maakt deel uit van de vakoverschrijdende eindtermen voor het secundair onderwijs.

In alle campagnes en projecten rond RSV richt Sensoa zich op drie grote einddoelen. Jongeren begeleiden tijdens hun seksuele ontwikkeling tot gezonde volwassenen; hen normen en waarden bijbrengen rond toestemming, gelijkwaardigheid en autonomie; en hen in staat stellen om risicogedrag te vermijden. Dat gaat van anticonceptie tot soa's, maar ook leren om ongewenste seks en seksueel misbruik te voorkomen.

Goede relationele en seksuele vorming is ...

... positief

Relationele en seksuele vorming moet jongeren natuurlijk wijzen op de risico's en de verantwoordelijkheden van seks. Maar ze moet ook de leuke kanten ervan belichten en benadrukken dat seks plezierig en belangrijk is. Dat zorgt ervoor dat jongeren zich beter voelen en beter functioneren, ook op seksueel gebied.

... vroeg aan de start

De seksuele ontwikkeling van kinderen begint al bij de geboorte. Door hen van jongs af aan goed te begeleiden, zorgen we ervoor dat ze uitgroeien tot gezonde, evenwichtige en blijde mensen.

... de taak van iedereen

Er komt een moment waarop jongeren hun vragen liever niet aan hun ouders stellen. De school, de jeugdbeweging, centra voor leerlingenbegeleiding, opvoeders en begeleiders spelen allemaal een rol. Jongeren noemen de school trouwens als dé plaats waar zij objectieve en duidelijke informatie verwachten over seksualiteit.

... open en onbevooroordeeld

Behalve aandacht voor soa's, seksueel grensoverschrijdend gedrag en anticonceptie moet er ook ruimte zijn voor thema's als relaties, gender en seksuele oriëntatie. Respect en aandacht voor diversiteit zijn basisprincipes.

“Ik toon in mijn lessen de Koppen-reportage over echte lijven”

Hoe geef je RSV een plek in je lessen?

Bram: “Ik heb natuurlijk eindtermen om rekening mee te houden. Los daarvan merk ik dat RSV moeilijk onder te brengen is in andere vakken. Terwijl ik het als godsdienstleerkracht toch ook moet hebben over menselijke relaties. Dus ook over seks. Niet alleen in de les trouwens: met het vierde jaar doen we al jarenlang een tweedaagse over relaties. Ze zijn dan ongeveer op de leeftijd waarop jongeren voor het eerst seks hebben, gemiddeld dan. Een uitgelezen moment om te praten over liefde en seks.”

Wanneer is RSV voor jou geslaagd?

Bram: “Als mijn leerlingen weten waar ze terecht kunnen met hun vragen. Natuurlijk kunnen ze die altijd aan mij stellen, maar ik kan nooit op alle vragen antwoorden en ik blijf hun leerkracht. De drempel is hoog om bij mij te komen aankloppen. Dus verwijst ik zo vaak mogelijk naar websites en adressen waar ze antwoorden vinden of hulp kunnen inroepen.”

Wat is er anders dan vroeger?

Bram: “Ik zie op veertien jaar tijd niet echt verschil in de houding van mijn leerlingen. Ook niet in mijn eigen aanpak trouwens. Ik merk wel dat er veel meer lesmateriaal beschikbaar is. Behalve lesmappen zijn er nu ook filmpjes om mee te werken, je kan leerlingen informatie laten opzoeken op websites, hen aan het werk zetten met interactieve spelletjes. Ik toon bijvoorbeeld in mijn klassen de Koppen-reportage over echte lijven. Daarna hebben we dan een klasgesprek over lichaamsbeeld en schoonheid. Zulke aangrijppunten maken het veel gemakkelijker om reacties los te weken bij de leerlingen.”

Bram Gezel

Leerkracht godsdienst in het 4^e en 5^e jaar secundair
• geeft al 14 jaar les

Sybille Vanweehaeghe

klinisch seksuologe en leerkracht niet-confessionele zedenleer in het 3^e, 4^e, 5^e en 6^e jaar secundair
• geeft al 26 jaar les

**“Meisjes zijn veel
mondiger en opener
over seks”**

Hoe geef je RSV een plek in je lessen?

Sybille: “Ik grijp graag iets aan uit de actualiteit om een onderwerp te bespreken en vaak komt er een spontane vraag uit de klas waar we in groep op ingaan. Dat link ik dan aan de lesmappen van Sensoa of aan beeldmateriaal op smartboard. Er zijn ook een paar onderwerpen die regelmatig terugkeren. We nodigen bijvoorbeeld om de twee jaar iemand uit om te spreken over zijn ervaringen met hiv. Sinds een tiental jaar organiseren we ook een ‘dag van de weerbaarheid’ voor het vierde jaar met workshops seksuele en affectieve vorming. En momenteel werken we er in onze school aan om seksuele identiteit en relaties op te nemen in de vakoverschrijdende eindtermen als jaarlijks terugkerend thema. Dat zet seksualiteit pas echt prominent op de agenda.”

Wanneer is RSV voor jou geslaagd?

Sybille: “In de laatste jaren van het secundair hoef ik echt niet meer aan ‘voorlichting’ te doen. Die jongeren zijn al bezig met seks, zijn zenuwachtig voor hun eerste keer of zitten met concrete vragen. Dus creëer ik een veilige omgeving waarin over alles gepraat kan worden. Zo leren ze dat hun klasgenoten, vrienden en hun hele omgeving, met dezelfde vragen zitten. Ze leren elkaar vertrouwen en als steunpunt aanspreken. Krijgen ze later te maken met een mislukte relatie of met onprettige ervaringen, dan hebben ze aan hun vrienden een spontaan vangnet.”

Wat is er anders dan vroeger?

Sybille: “De tieners van nu zijn niet zo heel anders dan in de jaren 90. Wat me wél opvalt, is dat meisjes tegenwoordig veel mondiger zijn. Vroeger waren het de jongens die stoer deden over hun seksuele hoogstandjes. De meisjes zaten dan stiller te blozen. Nu nemen de meisjes het woord. Ze praten heel open over seks, hun vriendje, hun ervaringen. De jongens zitten er goedkeurend bij te knikken. Ik hoop dat ze in hun relaties even expliciet zijn over wat ze willen en waar hun grenzen liggen.”

KlasCement.net

KlasCement.net is een gratis digitaal platform van het Ministerie van Onderwijs. Leerkrachten kunnen er zoeken naar lesmateriaal of hun eigen materialen uploaden en met collega's delen. Ook de leermiddelen van Sensoa zijn opgenomen in de databank.

Info

klascement.be

Leermiddelenbank Sensoa

Op zoek naar materiaal voor relationele of seksuele vorming? Bij de leermiddelenbank vind je audiovisueel materiaal, spellen, posters, boeken en andere vormingsmaterialen. Elke werkdag kan je terecht voor advies en materiaal in de Sensoa-kantoren in Antwerpen. Of bestel of zoek online naar de juiste materialen.

Info

[seksuelevorming.be/
materiaal](http://seksuelevorming.be/materiaal)

“Ik vang veel verhalen op, misschien omdat ik zelf heel open over seks praat”

allesoverseks.be

Geertje De Backer

Reporter voor allesoverseks.be

Iets voor jou?

Ben je jong, heb je een goede pen en ben je niet bang om over seks te praten? Werk mee aan allesoverseks.be. Stel je kandidaat als reporter via www.allesoverseks.be/reporter.

Foto: Noortje Palmers

Alle verhalen en getuigenissen op allesoverseks.be zijn authentiek uit het leven gegrepen. Ze komen recht uit de mond van jongeren en worden opgetekend door een Allesoverseks-reporter. Iemand zoals Geertje De Backer, een 27-jarige spring-in-'t-veld uit Lier. Je kan haar tegen het lijf lopen op de Pride, of het Forum Jongeren, Relaties en Seksualiteit, of gewoon op café. Klamp haar gerust eens aan, zij vertelt honderduit over haar zoektocht naar verhalen.

“Ik ben lid van Ei-cel, de jongerengroep van Sensoa”

“Daar ben ik vanzelf in gerold toen ik met de hulp van Sensoa mijn masterthesis schreef over seksualiteit bij jongeren. De Ei-cel heeft inspraak in de jongerenwerking van Sensoa en de invulling van allesoverseks.be. Als reporter deel ik daar mijn ervaringen en die van mijn familie, vrienden en kennissen. Ik vang veel verhalen op, misschien omdat ik zelf geen blad voor de mond neem wanneer het over seks gaat. *(lacht)*”

“Veel verhalen beginnen tijdens een babbel met vrienden, of ik schrijf over mijn eigen ervaringen”

“Ik vraag natuurlijk altijd toestemming voordat ik iemand verhaalt neerpen voor allesoverseks.be. Soms komen mijn vrienden zelf met een onderwerp: ‘Schrijf hier maar iets over, dan kan mijn gênante moment nog iemand helpen.’ Dat vind ik het voornaamste: jonge mensen doen beseffen dat ze helemaal normaal zijn. Iedereen heeft wel eens een condoomongelukje of een vervelend probleem, maar net zo goed heel fijne ervaringen.”

“Ik heb een paar stokpaardjes, zoals veilig vrijen bij studenten”

“Toen ik zelf nog studeerde, schrok ik vaak van de nonchalance waarmee mijn medestudenten omgingen met soa's. Zelfs geneeskundestudenten, die toch beter zouden moeten weten. Als ik met een allesoverseks-verhaal één jongere kan aanzetten om consequent condooms te gebruiken, vind ik het al een succes.”

Nieuws 13

Zanzu.be is de nieuwste website van Sensoa. Deze laagdrempelige website richt zich tot anderstalige nieuwkomers. Zanzu brengt duidelijke, objectieve en visuele informatie over lichaam, seksualiteit, relaties en gezinsplanning. Omdat ook anderstaligen nood hebben aan correcte informatie.

Zanzu is een handig werkmiddel voor hulpverleners, artsen of verpleegkundigen en sociale werkers wanneer ze met anderstalige nieuwkomers praten over seksualiteit of relaties.

De verklarende woordenboeken en het informatieve beeldmateriaal maken de taalbarrière kleiner.

Het Sensoa Vlaggensysteem biedt pedagogische houvast bij seksueel getint gedrag

Twee kleuters bekijken nieuwsgierig elkaars blote lijf in de kleedkamer van het zwembad. Hoe moet hun begeleider reageren? Wat als het over een kleuter en een 11-jarige gaat? Wat kan een vader zeggen als hij zijn 17-jarige dochter in bed aantreft met haar 16-jarige vriendje? En hoe gaat de juf het beste om met een 8-jarige leerling die op de speelplaats het rokje van een klasgenoot probeert af te trekken?

Over de grens of net niet?

Seksueel gedrag bij kinderen en jongeren is gezond en normaal. Het maakt deel uit van hun ontwikkeling. Maar wanneer wordt het gedrag 'grensoverschrijdend' en is het nodig om in te grijpen? Sensoa ontwikkelde het Vlaggensysteem: een methode om het onderscheid te maken en gepast te reageren in verschillende situaties. Het Vlaggensysteem is bedoeld voor ouders, begeleiders, leerkrachten en iedereen die in een opvoedende of begeleidende rol met kinderen en jongeren omgaat.

Ruggensteun voor opvoeders en begeleiders

Het Vlaggensysteem is een handig hulpmiddel voor organisaties om consequent te reageren op seksueel gedrag van kinderen en jongeren. Samen met het Vlaggensysteem ontwikkelde Sensoa ook het Raamwerk Seksualiteit en Beleid. Dat helpt organisaties om een beleid uit te bouwen rond seksualiteit. In jeugdvoorzieningen bijvoorbeeld blijkt seks nog vaak een moeilijk onderwerp. Nochtans is

het ook daar normaal en natuurlijk dat jongeren hun eigen seksualiteit verkennen. Het Vlaggensysteem helpt opvoeders en begeleiders om gepast te reageren op seksueel gedrag en om samen dezelfde pedagogische lijn te volgen. Net om probleemgedrag vroeg genoeg op te vangen. Bij het Vlaggensysteem hoort een uitgebreide lijst van seksuele gedragingen. Die licht toe welk gedrag 'normaal' is voor elke leeftijdsgroep en wanneer dat gedrag grensoverschrijdend wordt.

Illustraties: Geert Gerard

Elien Timmerman

Elien Timmerman is psychologe bij De Patio in Kortrijk, een forensisch-jeugdpsychiatrische afdeling voor jongeren tussen twaalf en achttien jaar. De jongeren in De Patio hebben een psychiatrische problematiek en staan onder toezicht van de jeugdrechtbank.

Elien: “Ons hele team heeft een vorming van Sensoa gevolgd over het Vlaggensysteem. De methodiek helpt ons om in de hele organisatie op dezelfde manier om te gaan met seksualiteit. We gebruiken het systeem om in vergaderingen te praten over seksueel gedrag bij onze cliënten en consequente beslissingen te nemen. Maar we passen het ook toe met de jongeren zelf wanneer ze verbaal of fysiek over de grens gaan.”

Open kaart over seks

De werkwijze met vlaggen is ook verhelderend bij gesprekken over seksueel gedrag met kinderen en jongeren zelf. In het Vlaggensysteem zitten 46 kaarten met tekeningen van herkenbare situaties. Ze zijn uitstekende aanknopingspunten om een gesprek op gang te brengen. Er staan verschillende onderwerpen en leeftijden afgebeeld. Dat maakt het mogelijk om een open gesprek aan te gaan over seksualiteit, of om specifiek gedrag of een incident aan te kaarten. Wat mag, en wat niet? Waarom niet?

Elien: “We hebben in onze leefgroepen uitgelegd hoe het systeem werkt. Sindsdien herinner ik onze jongeren bij seksueel getinte uitspraken of gedrag altijd aan het Vlaggensysteem. Dankzij de prenten kunnen ze zich gemakkelijker voorstellen waarover het gaat, zeker degenen die verbaal niet zo sterk zijn. Ze begrijpen beter wat kan en wat niet.”

Zes criteria, vier vlaggen

Het Sensoa Vlaggensysteem houdt rekening met zes verschillende criteria om te bepalen of seksueel gedrag wel of niet grensoverschrijdend is. Die criteria zijn wederzijdse toestemming, vrijwilligheid, gelijkwaardigheid, leeftijd en ontwikkeling, context en zelfrespect. Wanneer aan alle criteria is voldaan, krijgt het gedrag een groene vlag: het is helemaal aanvaardbaar. Licht grensoverschrijdend gedrag krijgt een gele vlag. De rode vlag signaleert ernstig grensoverschrijdend gedrag, en de zwarte zeer ernstige gevallen.

Elien: “De jongeren met wie ik werk, hebben het vaak moeilijk met grenzen. Tegenover elkaar, maar ook tegenover hun begeleiders. Het Vlaggensysteem maakt voor hen duidelijk wanneer seksueel getint gedrag op zijn plaats is, en wanneer niet. Tijdens een therapiesessie kunnen we bijvoorbeeld aan de hand van de vlaggen praten over seksueel gedrag. Aan tafel in de leefgroep is zo’n gesprek dan weer helemaal niet op zijn plek. Ze voelen het verschil niet altijd zelf aan. Dan helpt het om hen op de grens te wijzen en het onderwerp later opnieuw op te nemen.”

Gepast reageren

De twee kleuters die elkaar nieuwsgierig bekijken in de kleedkamer zijn een bruikbaar voorbeeld. Er is geen enkel grensoverschrijdend gedrag. Deze situatie krijgt dus een groene vlag. Een reactie is dan niet altijd nodig: negeren toont dat er niets mis is met deze situatie. Een niet-oordelende, geïnteresseerde vraag stellen kan ook: ‘Was het leuk in de kleedkamer?’.

Wanneer een van de twee kinderen ouder is, wordt de vlag geel. Dan verdwijnt de gelijkwaardigheid en is er dus wél sprake van grensoverschrijdend gedrag. Het gedrag is op zich niet alarmerend, want grenzen aftasten hoort bij de ontwikkeling van een kind. Toch blijft het grensoverschrijdend en moet er gepast op gereageerd worden. Het Vlaggensysteem doet suggesties voor reacties in elke situatie.

Elien: “Wat mij opvalt, is dat de jongeren bij ons zelf bijna altijd ofwel een groene, ofwel een zwarte vlag kiezen. Alles daartussen valt weg. En soms geven ze zelfs een zwarte vlag aan een groene situatie, zoals masturberen op hun kamer. We nuanceren dan en leggen uit wanneer seksueel gedrag perfect aanvaardbaar is.”

Illustraties: Geert Gerard

Eenvoudige beelden, duidelijke boodschappen

Situatie

Een jongen van dertien hangt pornografische foto's aan de muur van zijn kamer om er regelmatig voor te masturberen.

Beoordeling:

Een gele vlag. Masturberen is normaal voor een dertienjarige jongen en het gedrag stoort niemand. Het gedrag zelf is dus helemaal groen. Maar de foto's hangen heel zichtbaar aan de muur, en kunnen choquerend zijn voor bezoekers.

Reactie:

“Als je deze prenten graag gebruikt om naar te kijken terwijl je seks met jezelf hebt, bewaar ze dan in de kast. Zo hoeft niemand er ongevraagd mee geconfronteerd te worden.”

Illustraties: Geert Gerard

Aan de slag met het Sensoa Vlaggensysteem

Moet u in uw organisatie soms reageren op grensoverschrijdend gedrag? Zijn die grenzen moeilijk bespreekbaar? Sensoa presenteert het Vlaggensysteem voor zeer diverse organisaties, leeftijden en omstandigheden. Het basispakket bevat een handboek en 46 kaarten met tekeningen. Sensoa heeft materialen en vormingen voor verschillende leeftijdsgroepen. Wil u een stap verder gaan, dan is er het Raamwerk Seksualiteit en Beleid dat u helpt een beleid uit te bouwen rond seksualiteit.

Info vlaggensysteem.be

Stuurwiel seksueel gedrag wijst juiste richting aan

De zes criteria van het Sensoa Vlaggensysteem krijgen een plek op het stuurwiel seksueel gedrag. Aan de hand van dat stuurwiel krijgen kinderen en jongeren inzicht in wat prettig, en wat grensoverschrijdend seksueel gedrag is. Zo kunnen ze beter navigeren en bijsturen.

Toestemming

Alle betrokkenen gaan akkoord. Dat kan alleen als alle partijen begrijpen wat er gebeurt. Niet protesteren of je niet verzetten is niet hetzelfde als toestemming geven.

Ontwikkeling

Bij elke ontwikkelingsfase hoort seksueel gedrag dat in die fase typisch, en dus aanvaardbaar is. Seksueel gedrag dat niet past bij de leeftijd of de ontwikkeling van een kind of jongere is niet oké.

Vrijwilligheid

Er is geen druk, dwang, beloning of manipulatie in het spel. Ook subtiele vormen van dwang zijn ongepast.

Context

Niet alle gedrag is aanvaardbaar in elke situatie. Situaties waar er minder privacy is, laten minder seksueel gedrag toe.

Gelijkwaardigheid

Seksuele partners moeten gelijkwaardig zijn. De ene mag de andere niet overheersen op het vlak van leeftijd, kennis, intelligentie, aanzien, macht, levenservaring, maturiteit, status, ...

Zelfrespect

Seks moet prettig zijn, op het moment zelf en erna. Kinderen en jongeren mogen zichzelf geen schade berokkenen, of dat nu fysiek, emotioneel of psychisch is.

Onbekend maar niet onbesmettelijk

Chlamydia is de meest voorkomende seksueel overdraagbare aandoening in België. Aan die cijfers wil Sensoa iets doen met campagnes om jongeren en volwassenen aan te zetten tot preventie.

1 op 20 jongeren heeft wellicht chlamydia, vaak zonder het zelf te weten. De ziekte heeft niet altijd merkbare symptomen en eenvoudige medicatie zorgt gelukkig voor snelle genezing. Maar zonder behandeling kan chlamydia op langere termijn leiden tot zeer ernstige ontstekingen (bij mannen) en verminderde vruchtbaarheid (bij vrouwen). Chlamydia komt het meest voor in de leeftijdsgroep van **20 tot 29 jaar**.

Sinds 2012 lanceert Sensoa campagnes om jongeren en volwassenen bewust te maken van het risico op chlamydia en het belang van condooms. Onderzoek heeft aangetoond dat het aantal chlamydia-meldingen in België **sinds 2002 bijna verviervoudigd is**. Dat wijst er waarschijnlijk niet op dat er nu meer chlamydia is, maar wel dat er vaker en vooral bij de juiste mensen getest wordt. De Sensoa-campagnes missen hun effect dus niet.

chlamydia

Samenwerken rond soa

Chlamydia is een van de onderwerpen op de agenda van **het Vlaams soa-overleg**. Dat is een platform voor professionals uit allerlei disciplines, voorgezeten door Sensoa. De werkgroep komt twee keer per jaar samen om actuele soa-kwesties te bespreken en beleidsadvies te geven.

Een positief signaal

Sensoa bekommert zich al 25 jaar om mensen die leven met hiv. Wat we leerden uit die ervaringen? Dat naast het medische aspect van de ziekte vooral het taboe errond zwaar weegt. Daarom organiseert **Sensoa Positief** twee keer per jaar een lotgenotenweekend om te praten over ervaringen en moeilijkheden.

Sensoa Positief informeert en begeleidt mensen die net een hiv-diagnose kregen of die al langer seropositief zijn, maar ook hun omgeving en de professionals die hen begeleiden kunnen aankloppen bij **Sensoa**. Elk jaar in maart en oktober trekt **Sensoa Positief** eropuit tijdens het lotgenotenweekend aan zee. Personen met hiv kunnen er letterlijk eens uitwaaien, maar ook verbroederen en ervaringen uitwisselen met 'medestrijders'. Iedereen is

welkom: mannen en vrouwen, jong en oud, homo, hetero of biseksueel.

Tijdens het **weekend** draait alles om luisteren en gehoord worden.

De lotgenoten praten over hun ziekte, medicatie, seksualiteit en relaties. Over wat hen zwaar valt, maar ook over wat hen erdoor trekt. Een lotgenotenweekend blijkt telkens weer een krachtig medicijn tegen angst en verdriet.

“Op het lotgenotenweekend hebben de mensen respect voor elkaar. Er zijn geen taboes. Je stelt je kwetsbaar op, dus het is niet altijd even gemakkelijk. Maar we lachen ook veel en er ontstaan hechte vriendschappen. Je vertrekt met een lichter hart en een goed gevuld adresboek.” **(Petra)**

“Na dit weekend voel ik me weer klaar om me open te stellen naar anderen. De zware rugzak die ik de voorbije jaren meesleepte, wordt steeds lichter. Schaamte, verdriet en angst ruimen plaats voor openheid, rust en blijdschap. Ik kan eindelijk weer mezelf zijn. Intussen durfde ik ook mijn beste vriend te vertellen over mijn hiv-status. Onze band werd er nog beter door: we praten weer net als vroeger met elkaar. Ik heb geen angst meer om afgewezen of gekleineerd te worden.” **(Illian)**

www.levenmethiv.be/lotgenotenweekend
Sensoa Positief - tel. 078 151 100 - positieff@sensoa.be

Patrick Reyntiens

Foto's: Noortje Palmers

“Natuurlijk is het niet alle dagen rozengeur en maneschijn als je seropositief bent. Maar durf erover praten en maak gebruik van de hulpverlening.” Patrick Reyntiens (50) leeft al al dertig jaar met hiv en is dus goedgeplaatst om via zijn werk voor Sensoa een luisterend oor te bieden aan lotgenoten. Maar ook het brede publiek mag zijn verhaal horen. Graag zelfs.

“Elke kans om mijn verhaal te doen, grijp ik met beide handen”

“Of ik het nog niet beu ben om mijn verhaal te vertellen?”, citeert Patrick een vraag die mensen hem vaak stellen. “Absoluut niet! Ik ben het levende bewijs dat je – met de juiste medische begeleiding – perfect kan leven met hiv. Met beide handen wil ik alle kansen grijpen om mijn verhaal te doen. Ik heb er ook een boek over geschreven.”

Durf praten

De raad die ik lotgenoten wil geven is dat zij – hoe hard de slag van de diagnose ook is aangekomen – erover moeten durven praten. Met mij ging het ook beter, toen een man mij tijdens de behandelingen in het Tropisch Instituut sprak over zijn situatie. Nu geeft het me veel voldoening wanneer iemand na een gesprek zegt dat hij opgelucht is en opnieuw toekomstplannen durft maken. De medische vooruitgang tegenover dertig jaar geleden, toen ik te horen kreeg dat ik ‘aids’ had, is enorm, maar ik ben ervan overtuigd dat een goede babbel vaak beter werkt dan een portie pillen.”

Veel steun van familie

Patrick groeide op in Willebroek in een groot gezin met twee zussen en acht broers. "Wij konden thuis altijd heel open en eerlijk over alles praten, dus verliep mijn outing als homo redelijk vlot. Enkele jaren later vertellen dat ik hiv had opgelopen, viel veel zwaarder. Ook omdat je de gevolgen daarvan voor je omgeving veel moeilijker kan inschatten."

Bang van mezelf

"Mijn zus had me gewaarschuwd dat in Amerika een nieuwe ziekte was ontstaan bij homo's, maar ik wist niet wat er aan de hand was toen ik als twintigjarige ziek werd. In oktober 1985 kreeg ik mijn diagnose en stortte mijn wereld in. Twee jaar lang lag ik hele dagen in bed en wilde het liefst zo snel mogelijk sterven. Ik was bang van mezelf, durfde de kinderen van mijn broers en zussen niet knuffelen en dacht al helemaal niet aan seks. Op weg naar mijn werk dwong ik mezelf beneden in het station te wachten, om te vermijden dat ik onder een trein zou springen. Twee jaar later verloor ik mijn job als magazijnier. Officieel wegens een reorganisatie, maar 'toevallig' nadat mijn werkgever hoorde dat ik me in het Tropisch Instituut moest laten behandelen. Vandaag kan ik dat ontslag wel plaatsen, maar ik blijf het jammer vinden dat het bedrijf nooit iets van begrip heeft getoond."

"Tijdens mijn behandeling in het Tropisch Instituut raakte ik in gesprek met Rudy. Hij overtuigde mij om over hiv te praten. Dat ben ik dan ook gaan doen", lacht Patrick. "In de beginjaren trok ik op met het Aidsteam in Antwerpen, later ben ik voor Sensoa gaan werken. Ik vang mensen op die hier voor de eerste keer komen na hun diagnose en zoek uit hoe we hen kunnen ondersteunen. Ik organiseer jaarlijks twee 'lotgenotenweekends' en geef vorming. Ik bouw ook mee aan relaties met de farmaceutische industrie om financiële steun te krijgen voor onze werking naar mensen met hiv."

Portret_21

"Vertellen dat ik hiv had opgelopen, viel me zwaarder dan me outen als homo"

Solidair met de zwaksten

"Organisaties als Sensoa moeten open en eerlijk communiceren. In het verleden schopten we behoorlijk tegen schenen en werkten we hard aan bewustwording. Vandaag moeten we blijven bouwen aan solidariteit tussen mensen met hiv, de medische wereld, hulpverleners en de farmaceutische industrie. Zeker wie geen toegang vindt tot hulpverlening mogen we niet uit het oog verliezen. Voor wie een hiv-diagnose krijgt, is zoeken naar hulp niet de eerste zorg. Na de medische stappen wordt die omkadering en hulpverlening wel belangrijk en dan moeten mensen weten dat ze bij Sensoa terecht kunnen."

Enorme medische vooruitgang

"Na mijn hiv-diagnose moest ik tot veertig pillen per dag nemen. Vandaag moet iemand die seropositief is, elke dag één pil pakken. Dertig jaar geleden was hiv een doods-vonnis, dat is dankzij de medische vooruitgang helemaal anders. Ik ben het levende bewijs dat je perfect met hiv kan leven. Ik heb opnieuw een relatie en ben zelfs 'plus-papa' over de kinderen van mijn partner uit een vorig huwelijk. Ik maak luidop plannen en wil bijvoorbeeld een vriendin in Seattle gaan bezoeken. En heb ik morgen een mindere dag ... dan vertrek ik gewoon overmorgen."

PAS BESMET MET HIV = VEEL VIRUS

**VÉÉL
OF WEINIG
VIRUS**

EEN GROOT VERSCHIL

**LEES MEER IN
DE FOLDER
EN OP MANNENSEKS.BE**

HIV + MEDICATIE = ZEER WEINIG VIRUS

DE FOLDER
EN OP MANNENSEKS.BE

DE BESTE BESCHERMING

THE JOURNAL OF MANAGEMENT INQUIRY, Vol. 15 No. 4, December 2006 409-422
DOI: 10.1177/1056492606293810
© 2006 Sage Publications
10.1177/1056492606293810
jmi.sagepub.com
hosted at
http://online.sagepub.com

SENSOA

MANNENSEKS.BE
de sexy site van mannen

Man muss nicht die
Mauern verlassen

Campagne zet homomannen aan het denken

“Veel of weinig virus?” Die vraag stelt Sensoa op de Vlaamse man af. De affiche- en foldercampagnes – met portretten van échte homomannen en niet van modellen – focussen op ‘de virale lading’ van mensen met hiv. Sensoa wil de homogemeenschap op de juiste manier informeren over het risico op hiv-besmetting en hoe de kans op besmetting kan verschillen.

HOGGE OF LAGE VIRALE LADING

'Virale lading' is een term die bij alle ho-mo's gekend zou moeten zijn. De virale la-ding geeft aan in welke mate het hiv-virus in het bloed aanwezig is, wat een invloed heeft op hoe 'besmettelijk' een hiv-positieve per-soon is. Kort samengevat: wie recent bes-met werd, heeft een hoge virale lading en is dus zeer besmettelijk. Wie al langer met hiv rondloopt, heeft een lagere virale lading en is dus minder besmettelijk. Neemt ie-mand met hiv trouw medicatie? Dan daalt de virale lading en dus ook de besmettings-kans.

EERLIJK COMMUNICEREN

Die boodschap geeft Sensoa mee met de 'veel of weinig virus'-campagne. Die onderstreept het belang van testen, zodat homoseksuelen tijdig ontdekken dat ze hiv-positief en dus besmettelijk zijn. En ze werkt de angst voor hiv-patiënten weg: de meesten hebben immers een ondetecteerbare virale lading en zijn dus nog amper besmettelijk. Een belangrijke boodschap voor hiv-negatieve mannen, zodat er opnieuw eerlijk en open gecommuniceerd kan worden over hiv. Nu wordt de besmetting nog te vaak verzwegen, wat onveilig vrijen in de hand kan werken.

Ludwig Apers

Arts Instituut voor Tropische
Geneeskunde Antwerpen

Foto: Noortje Palmers

“De ziekte is niet weg: het virus is ondetecteerbaar”

Dokter Ludwig Apers werkt al meer dan twintig jaar met hiv-geïnfecteerde mensen. Sinds 2005 behandelt hij patiënten in het Instituut voor Tropische Geneeskunde, waar hij ook betrokken is bij gespecialiseerde onderzoeken en clinical trials. Hij zag de virale ladingen van patiënten ondetecteerbaar worden en hun besmettingskansen slinken. Al wijst hij op de nodige nuancerings bij deze feiten.

Dr. Ludwig Apers: “Wie besmet raakt met hiv heeft gigantisch veel virus in zijn bloed – tot miljoenen virus per milliliter bloed. Het lichaam van de patiënt is niet voorbereid op de virus-invasie, het immuunsysteem doet niets en het virus krijgt vrij spel. Het vermenigvuldigt zich dus tegen een duizelingwekkende snelheid. Na een paar weken begint het lichaam toch terug te vechten. De ziekte gaat dan

over tot de zogenaamde ‘steady state’, waarbij we 10.000 tot 100.000 virussen per milliliter bloed terugvinden. Een fase die jaren kan aanhouden. Zodra de patiënt start met hiv-remmers zakt de virale lading spectaculair: tot onder de twintig virussen per milliliter bloed. Ze worden ondetecteerbaar voor onze metingen.”

TROUW MEDICATIE NEMEN OM HET VIRUS WEG TE DRINGEN

Wat betekent die virale lading voor de besmettingskansen?

“Wanneer de patiënt een hoge virale lading heeft is hij enorm besmettelijk. Tijdens de ‘steady state’ is de besmettingskans nog zo’n 1 procent of zelfs lager. Wanneer het virus ondetecteerbaar is, weten we dat de besmettelijkheid minimaal is, of zelfs onbestaand.

Onder bepaalde voorwaarden, welteverstaan! Want de ziekte is niet weg, maar het virus blijft wel ondetecteerbaar als de patiënt zijn medicatie elke dag op het juiste moment en op de juiste manier inneemt. Neemt hij zijn pillen twee dagen niet? Dan schiet de virale lading weer de hoogte in.”

“Onvoorwaardelijke therapietrouw is dus een belangrijke voorwaarde om te spreken van onbesmettelijkheid. Een tweede voorwaarde is een gesloten relatie. Bij wisselende seksuele contacten kan de patiënt een soa oplopen die de onbesmettelijkheid opheft. Ook de kans op een surinfectie bestaat: een nieuwe hiv-besmetting bovenop de al bestaande besmetting. Dat nieuwe virus wordt mogelijk niet onderdrukt door de huidige medicatie, waardoor de virale lading – en dus de kans op besmetting – opnieuw stijgt.

En dat ontdekken we natuurlijk pas bij de eerstvolgende bloedafname.”

“Vanuit het ITG blijven we hameren op de boodschap: laat je testen”

ALTIJD CONDOOMS GEBRUIKEN

Dat betekent dus blijven testen en opvolgen - ondetecteerbaar of niet?

“Inderdaad. Wij geven het advies ‘niet meer besmettelijk’ pas als we de pati-

ent al een paar jaar volgen en hij heel die periode ondetecteerbaar was én geen andere soa's vertoonde die wijzen op seksueel risicogedrag. Want risicogedrag doet hiv-besmettingen en soa's alleen maar toenemen. Daarom raden we ook altijd aan condooms te blijven gebruiken, ongeacht de virale lading.”

SUPERTRANSMITTERS SNEL BEHANDELEN

Helpt de ‘veel of weinig virus’-campagne van Sensoa volgens u?

“Als ze voldoende omkaderd wordt wel, ja. De campagne zegt niet alleen ‘je hoeft geen schrik te hebben van wie met hiv-besmet is en zijn medicatie goed inneemt’, waardoor ze dus een

stigma wegwerkt. Ze zegt ook: ‘wie zich laat behandelen, wordt ondetecteerbaar en onbesmettelijk’. Hopelijk zet dat mensen ertoe aan om zich tijdig te laten testen of medisch te laten opvolgen. Daar blijven we vanuit het Instituut voor Tropische Geneeskunde trouwens altijd op hameren: laat je testen. Zo halen we de supertransmitters – de mensen die erg besmettelijk zijn, maar dat niet eens weten – er snel uit. Die patiënten beginnen we meteen te behandelen zodra de diagnose gesteld is. Ze besmetten daardoor minder anderen én bereiken sneller de ondetecteerbaarheid. Dat komt iedereen ten goede.”

Info

mannenseks.be

“IK KAN MEZELF LICHAAMELIJK EN EMOTIONEEL MEER GEVEN”

“Uit de kast komen was een heftige gebeurtenis, maar via holebi-jongerenorganisaties leerde ik andere homo's kennen en voelde ik me niet alleen. Op mijn 19de had ik mijn eerste relatie: we woonden samen, dachten na over een huis, trouwen, kinderen. Na zeven jaar gingen we uit elkaar. Dat viel me zwaar, ik was nog nooit alleen geweest. Ik wierp me op mijn werk en begon stevig te feesten.

Ik raakte besmet met hiv. Gelukkig sloeg mijn medicatie snel aan, na een half jaar was ik al ondetecteerbaar. Eindelijk gemoedsrust. De angst verdween: tijdens mijn kappersopleiding was ik niet meer bang wanneer ik in

mijn vinger knipte en bloedde, en ook op seksueel en relationeel vlak werd ik geruster. Het is iets makkelijker om te zeggen: ‘Kijk, ik ben wel hiv-positief, maar mijn virus is onder controle’. Ik heb dus ook terug seks, misschien wel meer dan voor mijn diagnose. Ik beleef het ook intenser: omdat ik openlijk over mijn hiv kan praten, kan ik mezelf lichamelijk en emotioneel meer geven. Praten over hiv schrikt me niet af. Ook tijdens mijn deelname aan Mr. Gay Vlaanderen kwam ik ervoor uit. Veel mensen spreken me nu ook aan over hiv. Medelijden hoeven ze niet te hebben. Ze moeten me zelfs niet steunen. Gewoon luisteren doet al veel.”

Tim Hiv-positief en campagnemodel

Foto: Arian Christiaens

Bart: “Als preventiewerker ga ik langs bij uitbaters van homobars, clubs of sauna’s. **Ik bezoek organisatoren van homo-events en spreek zo veel mogelijk homomannen aan.** Langsgaan bij mensen werkt natuurlijk het beste, maar we zetten evengoed in op sociale media zoals Facebook en op onze website mannenseks.be.

Onze boodschap is even divers als onze doelgroep: organisatoren en uitbaters, die we minstens twee keer per jaar een bezoekje brengen, stimuleren we om onze posters op te hangen en vragen we naar feedback op onze vorige campagnes – op basis daarvan werken we latere acties uit.

“PREVENTIE HOORT THUIS IN DE PARTYSCENE”

Bart en Rob

Preventiewerker Sensoa
en vrijwilliger

Foto: Noortje Palmers

Info

mannenseks.be

De homomannen zelf willen we dan weer aanmoedigen om zich te laten testen. We informeren hen ook over veilige seks, hiv-besmettingen en de virale lading. Nooit op een belerende wijze. Om de boodschap succesvol over te brengen, moet ze vooral leuk en nuttig zijn. Zo deel ik tijdens de Gentse Feesten of de Antwerp Pride een grote lading condooms en glijmiddel uit. We bewijzen dat ook de partyscene zich leent om aan preventie te doen.

Onze preventieboodschap gaat steeds uit van het gezonde van seks, niet van het gevaar. Maar natuurlijk moeten we de realiteit ook juist weergeven: we hoeven niet te overdrijven, maar mogen ook niet minimaliseren. Het is belangrijk dat we **onze aanpak en ons verhaal aanpassen aan de gesprekspartner:** zijn leeftijd, zijn voorkeuren, zijn voorgeschiedenis. Ons preventieverhaal is dus al lang niet meer zo eenduidig als vroeger, en ook de wetenschap stond niet stil: de nieuwe kennis over testen, hiv en virale lading willen we zo correct mogelijk bij onze doelgroep brengen.

Samen met onze onmisbare vrijwilligers bereiken we zo veel mogelijk mensen. **Het doet deugd wanneer we hen kunnen informeren of overtuigen om zich te laten testen.** Of wanneer we gewoon een luisterend oor kunnen zijn, want ook daaraan is nog vaak nood.”

Elk jaar een stapje dichterbij het einddoel

Op 1 december, Wereld aidsdag, organiseren alle partners, die werken rond seksualiteit, acties om de strijd tegen hiv en aids onder de aandacht te brengen. Sensoa ondersteunt het belang van Wereld aidsdag en ondersteunt acties in alle hoeken van het land: de ondertussen bekende rode lintjes uitdelen, solidariteitsposters ophangen, symposia en evenementen organiseren, of gratis condooms verdelen.

Wereld aidsdag streeft naar nul!

In België is hiv een chronische ziekte geworden, maar op veel plekken in de wereld is dat nog niet het geval. UNAIDS streeft wereldwijd naar nul: geen nieuwe besmettingen, geen aidsdoden en geen discriminatie van mensen met hiv. Dat doel is nog veraf, maar de statistieken zien er elk jaar beter uit.

Ook voor Sensoa blijven solidariteit en preventie belangrijke streefdoelen in de strijd tegen hiv en aids. Voor Wereld aidsdag werkt Sensoa samen met onder andere çavaria, Weljongniethetero, de Roze Huizen, Plate-Forme Prévention Sida, Instituut voor Tropische Geneeskunde, Brussels Gay Sports en Shopping Stadsfeestzaal.

GETTING

TO ZERO

Parlementaire aandacht voor levensbelangrijk thema

‘Moederschap is geen kinderspel’

onderstreept een groep Belgische parlementairen met een symbolische actie. Naar aanleiding van moederdag overhandigden ze een zwangere, zwarte tienerpop aan Alexander De Croo, vice-premier en minister van Ontwikkelingssamenwerking.

Op die manier wilden de parlementairen het probleem van moedersterfte op de onderhandelingstafel van de bevoegde minister leggen. Een meer dan noodzakelijk thema want moedersterfte is een van de belangrijkste doodsoorzaken bij tieners in ontwikkelingslanden.

De Parlementairen voor de Millenniumdoelstellingen zijn een informele werkgroep van parlementsleden die toezien op de realisatie van de Millenniumdoelstellingen. Veilig Moederschap was één van die doelstellingen voor 2015. Een daling van moedersterfte met 75 procent ten opzichte van 1990 werd vooropgesteld, maar uiteindelijk werd afgeklokt op een daling van niet meer dan 45 procent.

Te veel tienermeisjes sterven in het kraambed

Alexander De Croo
Minister van
Ontwikkelingssamenwerking

Foto: Belga

Minister De Croo engageerde zich om seksuele en reproductieve rechten een prominente plaats te geven in de nieuwe ontwikkelingsdoelstellingen voor 2020.

sensoainternational.be

Dertig Belgische parlementairen poseerden onder impuls van Sensoa voor een spraakmakende fotoshoot. De beleidsmakers gingen op de foto met pictogrammen die verwijzen naar preventie van moedersterfte, gelijkheid van mannen en vrouwen, rechten van seksuele minderheden en andere prangende kwesties die hoger op de internationale agenda moeten.

Seksuele rechten moeten hoger op de agenda

De actie kaderde in de wereldwijde campagne 'I Decide' (Ik beslis) van de International Planned Parenthood Federation (IPPF). Daarmee wil de federatie seksuele rechten een prominente plek geven in de opvolger van de Millenniumdoelstellingen. Beslissen over eigen lichaam, relaties en seksualiteit is immers vandaag nog niet overal vanzelfsprekend.

Foto: Delphine Lebon

IPPF lanceerde een petitie die werd gepresenteerd aan Ban Ki-moon, de secretaris-generaal van de VN. Bij die gelegenheid werden ook de foto's van Belgische beleidsmakers aan de VN-secretaris overhandigd.

Werk aan de winkel!

- In 76 landen is het strafbaar om een homo-seksuele relatie te hebben.
- Meer dan 220 miljoen vrouwen zouden graag een zwangerschap uitstellen, maar hebben geen toegang tot anticonceptie.
- Elke dag worden 39.000 minderjarige meisjes gedwongen om te trouwen.

Hoe vaak heb jij zin?

De online campagne van Sensoa in 2014 kroop letterlijk zeer dicht op de huid. Pertinente vragen over seks en seksuele gezondheid werden vertaald in campagneslogans als tatoeages op begeerlijke mannen- en vrouwenlijven: opvallend en prikkelend. Wie doorklikte op zoek naar antwoorden, kwam terecht op één van de websites van Sensoa.

De campagnebeelden en tekst-advertenties verschenen onder andere op gezondheid.be, maar ook op Facebook en Google. De positieve cijfers tonen aan dat heel wat bezoekers via de advertenties hun weg naar de websites van Sensoa vonden.

De campagne speelde in op thema's als (on)geplande zwangerschap, frequentie van seks, het ongewilde karakter van sommige intimiteiten en soa's.

Antwerp Diner zet aids op het menu

Foto: Frederik Beyens

Dank je wel!

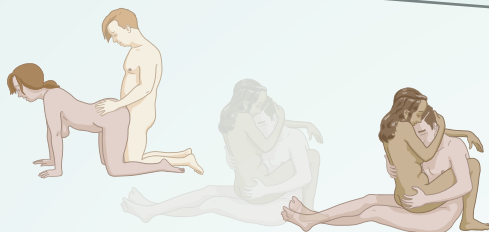
Enkele topchefs en bekende muzikanten zetten naar goede traditie elk jaar hun schouders onder het initiatief Antwerp Diner en serveerden een boeiend culinair en entertainmentprogramma. De vijfhonderd gasten brachten in 2015 niet minder dan 70.000 euro bij elkaar. De opbrengst wordt verdeeld onder het Instituut voor Tropische Geneeskunde, Tomorrow4Isibani en Sensoa. Waarvoor onze uitdrukkelijke dank!

antwerp-diner.be

Zittende schommel, schildpadje en tango: hoe doe je dat?

(deredactie.be)

Zo leuk kan seksuele voorlichting zijn

(De Morgen)

“Sensoa wil jongeren niet alleen voorlichten over de gevaren van seks, maar ook over de leuke kanten ervan. Anders kunnen ze alleen op pornosites terecht” (12/02/2015)

Sensoa bundelt 34 seksstandjes

(De Standaard)

“Niet dat het daarbij hoeft te blijven, maar naast de vier basisstandjes, worden nog dertig varianten duidelijk met tekeningen uitgelegd. De tekeningen zijn realistisch” (12/02/2015)

Persaandacht krijgen vraagt veel inspanningen,

maar soms – als je er niet om vraagt – hangen alle belangrijke kranten, radio- en televisiedacties plots aan de lijn. Zo ook op 12 februari 2015 toen de Sensoa-telefoon roodgloeiend stond. Een journaliste van Het Nieuwsblad pikte uit de digitale Sensoa-nieuwsbrief een klein item op over seksstandjes. De afbeeldingen stonden al langer op onze website allesoverseks.be.

Eerlijk? Eigenlijk ging het om een bladvuller met weinig nieuwsaarde. Maar door de aandacht van die ene journaliste verspreidden de seksstandjes zich als een lopend vuurtje over de Vlaamse media. Plezante persaandacht! Een compleet ongeplande actie, waardoor de bezoekersaantallen voor allesoverseks.be door het dak schoten.

Vragen voor de Sensoa persverantwoordelijke?
boris.cruyssaert@sensoa.be

Deze standjes moet je eens geprobeerd hebben

(Het Nieuwsblad)

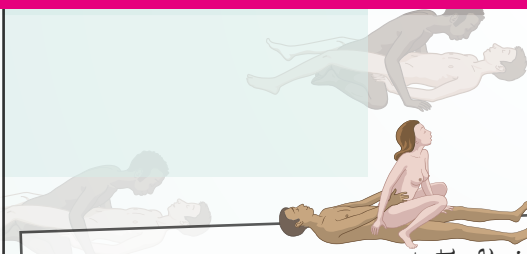
“Kent u de ruggelingse amazone? We moeten het toegeven: wij ook niet. Maar wie nieuwsgierig is, kan surfen naar Allesoverseks.be, de jongerensite van Sensoa” (12/02/2015)

Dit zijn volgens Sensoa dé 34 seksstandjes

(Het Nieuwsblad)

“Je bent jong en je wilt wat. Seks bijvoorbeld. Omdat Sensoa begaan is met de experimenterende jeugd die het van internet en pornofilmpjes moet leren, bundelt de organisatie de 34 populairste standjes op haar jongerensite” (12/02/2015)

Ken jij alle seksstandjes al?

(Het Belang van Limburg en Gazet van Antwerpen)

“Iedereen kent wel de missionarishouding, ‘op zijn hondjes’ of ‘lepeltje-lepeltje’. Maar buiten deze basissandjes kan je je op seksueel vlak heel wat meer uitleven, zo blijkt” (12/02/2015)

Tijd voor een gesprek ... over seksuele meerderjarigheid

Solidair met de zwaksten

In 2014 trok Sensoa de Belgische regering aan de mouw om kritisch te kijken naar seks in het strafwetboek. Op dit moment is seks strafbaar voor jongeren onder de zestien, ook wanneer ze er helemaal vrijwillig en met wederzijdse toestemming aan beginnen. De wet dateert van 1912 en stemt helemaal niet meer overeen met de manier waarop jongeren vandaag met seks omgaan. Hoog tijd voor een aanpassing vindt Sensoa.

Wet en werkelijkheid

De wet is er in de eerste plaats om jongeren te beschermen tegen seksueel misbruik. Maar in praktijk gaat ze voorbij aan de normale seksuele ontwikkeling van tieners. Volgens het Sexpert-onderzoek van 2013 heeft ongeveer een kwart van de jongeren van vijftien à zestien jaar al geslachtsgemeenschap gehad. Meestal doen ze dat in een romantische relatie en met een leeftijdsgenoot. Toch noemt de wet hun seksuele ervaringen aanranding of verkrachting. Dat kan toch niet de bedoeling zijn?

Een debat graag!

De regering-Michel zegt in haar regeringsverklaring dat ze een initiatief zal nemen om de seksuele meerderjarigheid te 'harmoniseren'. Hierop anticiperend dienden zowel de socialistische partijen sp.a en PS als Open VLD in de lente van 2015 een wetsvoorstel in om seks tussen tieners onderling uit de strafwet te halen. De wetsvoorstellen verlagen de leeftijd van seksuele meerderjarigheid tot veertien jaar en staan seks met een toestemmende leeftijdsgenoot toe. Ze leggen ook een maximaal leeftijdsverschil tussen de partners vast.

Concreet: seks tussen een 14-jarige jongen en een 17-jarig meisje zou kunnen volgens de wetsvoorstellen. Seks tussen een 15-jarig meisje en een 21-jarige man blijft strafbaar. Sensoa zelf is ook voorstander van een maximaal leeftijdsverschil op seksuele handelingen tussen jongeren. Zo blijven ze door de wet beschermd tegen dwang en misbruik, en kunnen zij zich seksueel ontwikkelen op een veilige en positieve manier.

Sensoa juicht toe dat de politiek debatteert over seksuele meerderjarigheid. Laat alle betrokken partijen er hun mening over zeggen, zodat het wettelijke kader opnieuw afgestemd kan worden op de realiteit van vandaag – niet die van een eeuw geleden.

“Sensoa vraagt de federale overheid om een helder en duidelijk wettelijk kader uit te werken dat de seksualiteit van jongeren erkent. Sensoa vraagt de wet zo te formuleren dat jongeren onder de zestien niet gecriminaliseerd kunnen worden wanneer er gelijkwaardigheid is tussen de partners en er vrijwillige en volwaardige toestemming is tot seksueel spel en contact.”

Uit Sensoa's memorandum aan de federale overheid in 2014

sensoa.be

gezond seksueel leedvereen

Vlaanderen
is zorg